

UVODNA RIJEČ

Ovim se dvobrojem časopisa *Arti musices* obilježava dvostruki jubilej: četrdeset godina njegova kontinuiranog izlaženja i stota obljetnica rođenja jednog od njegovih utemeljitelja i prvog glavnog urednika, Josipa Andreisa (1909.-1982.). Dvije godine nakon Andreisove smrti Lovro Županović je u *Spomenici JAZU* posvećenoj preminulom akademiku Josipu Andreisu napisao: »Kritičku ocjenu Andreisova opusa u današnjem trenutku [1984. godine, op. S. M. B.] onemogućava premala vremenska razdaljina, u kojoj je on za sve koji su ga poznavali i s njim imali priliku surađivati — da upotrijebimo riječ Milana Bogdanovića otprije 40-ak godina, izrečenim u vezi s Nazorom — još uvijek 'svjetla stijena, čija svjetlost priječi stvarno sagledavanje njezine veličine'«. « S obzirom na činjenicu da je od Andreisove smrti u današnjem trenutku prošlo dvadesetsedam godina, što daje potreban vremenski odmak za ocjenu nečijeg djela, a u međuvremenu su se bitno promijenile društvene i političke okolnosti u Hrvatskoj, uočena je sjajna prilika da se ovaj svečarski dvobroj posveti početku istraživanja i vrjednovanja Andreisova rada na različitim područjima njegova djelovanja.

Nakon sjećanja Andreisovih bliskih suradnika i kolega, Koraljke Kos i Bojana Bujića, te sažete kronologije Josipa Andreisa, što ju je sastavila Vedrana Juričić, a u skladu s temeljnim opredjeljenjima i područjima znanstvenog zanimanja, hrvatski i inozemni ugledni muzikolozi pozabavili su se brojnim temama vezanima uz Andreisov opus. Na prvom mjestu svakako je njegovo glazbenohistoriografsko djelovanje. Andreisove četiri »Povijesti glazbe« (1942., 1951.-1954., 1966., 1974.-76.) bile su desetljećima glavna glazbenopovijesna literatura na području Hrvatske i cijele bivše Jugoslavije. Stoga se Nikša Gligo »u potrazi za metodom« u historiografskom pristupu Josipa Andreisa usredotočio upravo na analizu tih knjiga i — uvodeći novu sintagmu u hrvatsku muzikologijsku terminologiju — zaključio da je riječ o »kompilacijskom pozitivizmu«. Glazbenohistoriografski opus Josipa Andreisa predstavljen je u ovom dvobroju *Arti musices* različitim temama i s različitim motrišta. Tako na primjeru njegova odnosa prema glazbi slavenskih naroda Marija Bergamo progovara o povijesti kao važnom komunikacijskom događaju, Zdravko Blažeković propituje Andreisove nacionalne kriterije u kreiranju povijesti hrvatske glazbe, Ennio Stipčević o renesansi i baroku, Vjera

Katalinić o klasicizmu u hrvatskoj glazbi, Eva Sedak njegove promišlja je o hrvatskoj glazbi 20. stoljeća, a Gorana Doliner o glagoljaškom pjevanju. Glazbeno historiografskih se sadržaja djelomice dotiče i tekst Sanje Majer-Bobetko o temama i vrstama Andreisovih tekstova objavljenih do 1945. godine. Uz njega se objavljuje i iscrpna deskriptivna bibliografija Andreisovih radova objavljenih u tom razdoblju Rozine Palić-Jelavić, koji su zbog raznih okolnosti, pa i onih političkih, u većini bili zanemareni i neregistrirani u prethodnim popisima njegovih djela. Premda estetika glazbe nije bila u žarištu Andreisova zanimanja, on je i tom području dao svoj doprinos, a iščitava ga i komentira Stanislav Tuksar. Uz mnoštvo djelatnosti Josip Andreis bio je i vrstan leksikograf. O njegovim uredničkim i autorskim prinosima hrvatskoj glazbenoj leksikografiji piše Ivona Ajanović, a popis Andreisovih priloga tome području sastavila je Marijana Pintar. Napokon, ovdje se prvi put analitički progovara i o Andreisovim mladenačkim pokušajima na području skladanja u članku Mirjane Škunca, dok važan prilog razumijevanju njegove privatne i profesionalne osobnosti, uz već navedena sjećanja Koraljke Kos i Bojana Bujica, čini tekst Nataše Cigoj Krstulović o korespondenciji Josip Andreis — Dragotin Cvetko. Nažalost, Cvetkova pisma Andreisu, kao i cijela njegova korespondencija, nisu sačuvani. I naposljetku, tko je i koliko se dosad pisalo o Andreisu razvidno je iz bibliografije, što ju je sastavila Željka Radovinović. Napokon, u rubrici Otkrića Rozina Palić-Jelavić piše o recenziji Andreisova rukopisa »Pregled povijesti muzike« (objavljeno kao *Povijest glazbe* 1942.), koju je Franjo Dugan st. napisao 1939. godine. Dvobroj zaključujemo uobičajenim rubrikama (recenzije, prikazi, informacije o publikacijama; izvješća o znanstvenim skupovima; bibliografije; vijesti iz HMD-a).

U svojoj Uvodnoj riječi prvom broju *Arti musices* Josip Andreis je istaknuo da se taj časopis (tada zbornik godišnjak) pokreće kao prvi muzikološki časopis na području Hrvatske, odnosno bivše Jugoslavije, kakva nikad ranije nije bilo, te da će težište biti na objavljivanju radova u kojima se iznose teme vezane uz hrvatsku glazbenu kulturu, što ne isključuje i drukčije priloge. Također je izrazio težnju za suradnjom inozemnih muzikologa. Nakon četrdeset godina izlaženja može se zaključiti da je *Arti musices* ostao vjeran ovoj osnovnoj koncepciji, koja je, prirodno, doživjela stanovite varijacije, poglavito uvođenjem novih rubrika, čemu su pridonosili svi članovi uredništava, a u prvom redu glavni urednici (Josip Andreis, Krešimir Kovačević, Koraljka Kos, Stanislav Tuksar, Vjera Katalinić, Sanja Majer-Bobetko). Tijekom četrdeset godina objavljeno je preko 320 članaka (od toga više od 250 izvornih znanstvenih radova), recenzirano je oko 130 muzikoloških izdanja, i predstavljeno dvjestotinjak znanstvenih skupova održanih u Hrvatskoj i u inozemstvu. U formi sažetaka predstavljeno je i deset magistarskih i doktorskih radova, a bibliografijom se sustavno prati hrvatska muzikološka produkcija. *Arti musices* se od 2007. može čitati i na Hrčku, odnosno Portalu znanstvenih časopisa Republike Hrvatske (<http://hrcak.srce.hr/arti-musices>), a indeks svih radova objavljen je na internetskoj stranici Hrvatskoga muzikološkog društva (<http://www.hmd-music.hr>), koje je, uz Odsjek za povijest hrvatske glazbe HAZU i

Muzičku akademiju Sveučilišta u Zagrebu, glavni izdavač *Arti musices*. Iz indeksa je također razvidno da je suradnja inozemnih kolega, baš kako se Andreis nadao, sve zamjetnija. Stoga mi, na kraju, ostaje zahvaliti svima koji su svojim radom pridonijeli da *Arti musices* sada slavi svoj četrdeseti rođendan, i to u novom ruhu, te da slavljeniku poželim još puno sretnih i uspješnih godina, zasad barem do njegova polustoljetnog rođendana.

Sanja Majer-Bobetko

